

**APVIENOTĀS
NĀCIJAS**

Starptautiskais
pilsonisko un politisko
tiesību pakts

Izplatīšana
IEROBEŽOTA*

CCPR/C/72/D/884/1999
2001.gada 31.jūlijs
ANĢĻU VALODĀ
Oriģināls: FRANČU VALODĀ

CILVĒKTIESĪBU KOMITEJA
Septiņdesmit otrā sesija
2001.gada 9.-27.jūlijs
VIEDOKLIS

Sūdzība Nr. 884/1999

Iesniegusi

Antoņina Ignatānes kundze

Upuris

(pārstāv advokāte, Tatjana Ždanokas kundze)
autore

Dalībvalsts

Latvija

Sūdzības datums

1998.gada 17.maijs (sākotnējais iesniegums)

Iepriekšējie lēmumi

Speciālā ziņotāja lēmums saskaņā ar noteikumu 91.punktu, kas
nosūtīts Dalībvalstij 1999.gada 28.oktobrī (nav izdots
dokumenta formā)

Viedokļa pieņemšanas datums

2001.gada 25.jūlijs

2001.gada 25.jūlijā Cilvēktiesību komiteja pieņēma savu viedokli pamatojoties uz Papildprotokola
5.panta 4.paragrāfu attiecībā uz sūdzību Nr. 884/1999. Viedokļa teksts ir pievienots šim dokumentam.

[PIELIKUMS]

CILVĒKTIESĪBU KOMITEJAS VIEDOKLIS
PAMATOJOTIES UZ STARPTAUTISKĀ PILSONISKO UN POLITISKO TIESĪBU PAKTA
PAPILDPROTOKOLA 5.PANTA 4.PARAGRĀFU

Septiņdesmit otrā sesija
attiecībā uz
sūdzību Nr. 884/1999**

Iesniegusi

Antoņina Ignatānes kundze

Upuris

(pārstāv advokāte, Tatjana Ždanokas kundze)
autore

Dalībvalsts

Latvija

Sūdzības datums

1998.gada 17.maijs (sākotnējais iesniegums)

Cilvēktiesību komiteja, kas izveidota saskaņā ar Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta
28.pantu,

Sanāksmē, kas notika 2001.gada 25.jūlijā,
Pabeidzot sūdzības Nr. 884/1999, ko Cilvēktiesību komitejai saskaņā ar Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta Papildprotokolu ir iesniegusi Antoņina Ignatānes kundze, izskatīšanu,
Nemot vērā visu rakstisko informāciju, ko tai ir sniegusi sūdzības autore un Dalībvalsts,
Pienem sekojošo:

Viedokli pamatojoties uz Papildprotokola 5.panta 4.paragrāfu

1.1. Sūdzības autore ir Antoņina Ignatānes kundze, krievu izcelsmes Latvijas pilsoņe, kas dzimusi Rīgā, 1943.gada 21.februārī. Viņa uzskata, ka ir bijusi Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta 2.panta un 25.panta pārkāpumu upuris. Autori pārstāv advokāts.

1.2. Starptautiskai pilsonisko un politisko tiesību pakts Latvijai stājās spēkā 1992.gada 14.jūlijā, un Papildprotokols – 1994.gada 22.septembrī.

Fakti, kā tos iesniedz autore

2.1. Attiecīgo notikumu laikā Ignatānes kundze bija skolotāja Rīgā. 1993.gadā viņa sertifikācijas padomē nokārtoja latviešu valodas eksāmenu, un vēlāk viņai tika izsniegta valodas zināšanu apliecība, saskaņā ar kuru viņas zināšanu līmenis atbilst trešajam līmenim (visaugstākajam līmenim).

2.2. 1997.gadā autore no Kustības par sociālo taisnīgumu un vienlīdzīgām tiesībām saraksta kandidēja pašvaldību vēlēšanās, kas notika 1997.gada 9.martā. 1997.gada 11.februārī ar Rīgas vēlēšanu komisijas lēmumu, kas pamatojās uz Valsts valodas centra sniegto viedokli, ka viņas oficiālās valodas zināšanas neatbilst prasītajām, viņa tika svītrotā no deputātu kandidātu saraksta.

2.3. 1997.gada 17.februārī autore Rīgas Centra rajona tiesā iesniedza sūdzību saistībā ar vēlēšanu komisijas lēmumu, kuru tā uzskatīja par nelikumīgu. Tiesa automātiski nodeva lietu Rīgas apgabaltiesai, kas 25.februārī noraidīja lietu ar tūlītēju efektu.

2.4. 1997.gada 4.martā Ignatānes kundze Augstākās tiesas Civillietu palātas priekšsēdētājam iesniedza petīciju pret 25.februāra spriedumu. 1997.gada 8.aprīļa vēstulē Augstākā tiesa atteicās rīkoties saistībā ar petīciju.

2.5. 1997.gada 4.martā prasītāja iesniedza lietu arī prokuratūrā. 1997.gada 22.aprīlī prokuratūra pēc lietas izskatīšanas paziņoja, ka nav pamata rīcībai saistībā ar sūdzību un ka apstrīdētais lēmums pieņemts, ievērojot likumus, un tas nepārkāpj Starptautisko pilsonisko un politisko tiesību pakta.

2.6. Autore ir iesniegusi Komitejai 1994.gada 13.janvāra Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likuma 9.panta, 17.panta un 22.panta tulkojumus. Likuma 9.panta nosaka personu kategorijas, kurām nav tiesību kandidēt pašvaldību vēlēšanās. Saskaņā ar likuma 9.panta 7.paragrāfu, neviens, kam nav trešā (augstākā) līmeņa valsts valodas zināšanas, nevar kandidēt pašvaldību vēlēšanās. Saskaņā ar 17.pantu, ja kāds, kas kandidē vēlēšanās, nav beidzis skolu ar latviešu valodu kā mācību valodu, tad "kandidāta pieteikumam" ir jāpievieno augstākā līmeņa (3) valsts valodas zināšanu apliecības kopija. Autores advokāte ir izskaidrojusi, ka apliecības kopija ir nepieciešama, lai Valsts valodas centrs varētu pārbaudīt tās autentiskumu, nevis derīgumu.

2.7. Saskaņā ar 22.pantu, tikai Vēlēšanu komisija, kas ir reģistrējusi kandidātu sarakstu, ir tiesīga tajā izdarīt grozījumus, un arī tikai:

(1) svītrojot pieteikto kandidātu, ja:

(b) uz kandidātu attiecas šā likuma 9.panta ierobežojumi, ..., un šā panta otrās daļas 1.punkta "a", "b" un "e" apakšpunktā paredzētajos gadījumos kandidāts svītrojams, pamatojoties uz attiecīgas iestādes izdotu izziņu vai tiesas spriedumu.

Gadījumā, ja kandidāts: ...

(8) neprot valsts valodu atbilstoši augstākajai (trešajai) valsts valodas prasmes pakāpei, šo faktu ir jāapliecina ar Valsts valodas centra izziņu.

2.8. Visbeidzot, Ignatānes kundze atgādina, ka saskaņā ar Valsts valodas centra izteikumiem lietas izskatīšanas gaitā, Izglītības ministrijas sertifikācijas padome bija saņēmusi sūdzības par viņas latviešu valodas zināšanām. Tā ir sagādījis, saka autore, ka tieši šī ministrija 1996.gadā bija iesaistīta plaši publiskotajā strīdā ap vidusskolas Nr. 9, kur viņa bija skolotāja, slēgšanu Rīgā. Skola bija krievu valodas skola un tās slēgšana ļoti negatīvi ietekmēja krievu minoritāti Latvijā.

Sūdzība

3. Autore sūdzas, ka atņemot viņai iespēju kandidēt pašvaldību vēlēšanās, Latvija pārkāpa Pakta 2.pantu un 25.pantu.

Dalībvalsts viedoklis

4.1. Savos 2001.gada 28.aprīļa komentāros Dalībvalsts apstrīd sūdzības pieņemamību. Tā uzskata, ka autore nav pilnībā izmantojusi visas viņai pieejamās nacionālās tiesību aizsardzības iespējas.

4.2. Dalībvalsts tāpat uzskata, ka autore apstrīd nevis Valsts valodas centra secinājumu, ka viņas valodas zināšanas neatbilst līmenim, kas nepieciešams, lai varētu kandidēt pašvaldību vēlēšanās, bet gan Vēlēšanu komisijas lēmumu svītrot viņu no deputātu kandidātu saraksta. Dalībvalsts uzskata, ka tiesu nolēmumi ir likumīgi un pamatoti un pilnīgā saskaņā ar Latvijas likumiem, īpaši ar Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likuma 9.panta 7.paragrāfu un 22.panta 8.paragrāfu.

4.3. Dalībvalsts pieturas pie viedokļa, ka iepriekšminētā likuma nosacījumi atbilst Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta prasībām, kā to paredz Cilvēktiesību komitejas Vispārīgais Komentārs Nr. 25, kas noteic, ka "jebkuriem priekšnoteikumiem 25.pantā noteikto tiesību īstenošanai jābūt balstītiem uz objektīviem un saprātīgiem kritērijiem". Saskaņā ar Dalībvalsts teikto, dalībai valsts pārvaldē ir nepieciešamas augsta līmeņa valsts valodas zināšanas, un šāds nosacījums ir saprātīgs un balstīts uz objektīviem kritērijiem, kuri paredzēti noteikumos par valsts valodas zināšanu apliecināšanu. Dalībvalsts norāda, ka saskaņā ar šiem noteikumiem, 3. līmeņa valodas zināšanas tiek prasītas no vairākām personu kategorijām, tai skaitā no vēlētiem pārstāvjiem. 3.līmenis liecina par prasmi brīvi sarunāties oficiālajā valodā, saprast brīvi izvēlētos tekstus un uzrakstīt ar dienesta pienākumiem saistītus tekstus.

4.4. Dalībvalsts turpina un norāda, ka tiesas spriedumā ir sniegta plaša informācija attiecībā uz prasītājas patiesajām valsts valodas zināšanām, un tajā ir teikts, ka ja tiek saņemtas sūdzības par valsts valodas zināšanām, tiek veikta pārbaude ar mērķi noteikt, vai patiesās valodas zināšanas atbilst līmenim, ko apliecina sertifikāts. Dalībvalsts apgalvo, ka šajā konkrētajā gadījumā Izglītības un zinātnes ministrija bija saņēmusi sūdzības par prasītājas latviešu valodas zināšanām, lai arī tā nesniedz nekādus pierādījumus un arī sīkāk nepaskaidro šo argumentu. 1997.gada 5.februārī notika pārbaude, kuras rezultāti liecināja, ka viņas valodas zināšanas neatbilda 3.līmeņa prasībām. Tiesa vēlāk ir atsaukusies uz materiāliem pierādījumiem (pārbaudes kopija ar labojumiem), ko bija iesniedzis Valsts valodas centrs, lai pamatotu Ignatānes kundzes latviešu valodas zināšanu pārbaudes rezultātus.

4.5. Saskaņā ar likumu pārbaudes rezultāti kalpoja par pamatu prasītājas izslēgšanai no deputātu kandidātu saraksta. Šādas rīcības likumību vēlāk apstiprināja Augstākā tiesa un prokuratūra.

4.6. Attiecībā uz apgalvojumu par atšķirībām starp autores sertifikātu un Valsts valodas centra secinājumiem, Dalībvalsts norāda, ka Valsts valodas centra secinājumi attiecas vienīgi uz personas tiesībām kandidēt, un tie nekādā veidā nenozīmē, ka sertifikāts tiek automātiski atzīts par nederīgu vai ka to var izmantot par pamatu, lai pārbaudītu sertifikāta atbilstību, ja vien to nevēlas persona, kurai ir izsniegts šis sertifikāts.

4.7. Dalībvalsts norāda, ka autore varēja izmantot divas iespējas. Pirmkārt, Ignatānes kundze varēja lūgt vēl vienu valodas zināšanu pārbaudi, kā to lietas izskatīšanas laikā norādīja Valsts valodas centrs.

Šādas zināšanu pārbaudes mērķis būtu pārbaudīt Ignatānes kundzes apliecības atbilstību. Otrkārt, autore varēja uzsākt tiesas procesu, pamatojoties uz neatbilstību starp viņas apliecību un Valsts valodas centra secinājumu attiecībā uz dalību vēlēšanās, un tas tiesai liktu nozīmēt vēl vienu valodas zināšanu pārbaudi ar mērķi pārbaudīt apliecības atbilstību.

4.8. Tā kā autore neizmantoja nevienu no šīm iespējām, Dalībvalsts izskata, ka nacionālās iespējas nav tikušas pilnībā izmantotas. Dalībvalsts arī noraida apgalvojumus par autores diskrimināciju viņas politiskās pārliecības dēļ, jo visas pārējās tā paša saraksta personas varēja kandidēt vēlēšanās.

Autores komentāri par Dalībvalsts viedokli

5.1. Savos 2000.gada 22.septembra komentāros advokāte ir pievērsusies Dalībvalsts argumentam, ka Ignatānes kundze nav apstrīdējusi Valsts valodas centra secinājumu, ka viņas valodas zināšanas neatbilst augstākajam līmenim, bet gan ir apstrīdējusi Vēlēšanu komisijas lēmumu svītrot viņu no deputātu kandidātu saraksta. Advokāte atzīst, ja Ignatānes kundze noteikti apstrīd Vēlēšanu komisijas lēmuma likumību, bet paziņo, ka šī lēmuma vienīgais pamatojums ir Valsts valodas centra secinājums, ka viņas Latviešu valodas zināšanas neatbilda augstākajam līmenim. Tādēļ, saskaņā ar advokātes viedokli, autore apstrīd Vēlēšanu komisijas lēmuma svītrot viņu no deputātu kandidātu saraksta, kurš ir pieņemts, pamatojoties uz Valsts valodas centra secinājumu, likumību.

5.2. Advokāte norāda, ka Dalībvalsts lietotā frāze – "nepieciešamais trešais (augstākais) līmenis, lai varētu kandidēt vēlēšanās" – pieļauj pārpratumus. Saskaņā ar advokātes teikto, Latvijas vēlēšanu likums neparedz nekādu īpašu valsts valodas zināšanu līmeni, tikai lai varētu kandidēt vēlēšanās; tikai noteikumos par valsts valodas prasmes pārbaudi amata pienākumu veikšanai tiek norādīti trīs līmeņi, kas nepieciešami dažādiem amatiem un profesijām, un apliecības par valsts valodas zināšanām atbilstoši 1.līmenim, 2.līmenim vai 3.līmenim ir vispārējas.

5.3. Attiecībā uz Dalībvalsts apgalvojumu, ka attiecīgais vēlēšanu likums atbilst Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta prasībām, kā to paredz Vispārīgais komentārs par 25.pantu, advokāte paziņo, ka likuma 9.panta 7.pagrāfā un 22.panta 8.pagrāfā paredzētie priekšnoteikumi nav balstīti uz objektīviem un saprātīgiem kritērijiem, kā to pieprasa Cilvēktiesību komitejas Vispārīgais komentārs par ne-diskrimināciju.

5.4.Saskaņā ar likuma 9.panta 7.pagrāfu, personas, kuru valsts valodas zināšanas neatbilst augstākajam (3) līmenim, nevar tikt pieteiktas par kandidātiem un nevar tikt ievēlētas pašvaldībās. Atbilstoši 22.panta 8.pagrāfam, kandidāts, pamatojoties uz Valsts valodas centra atzinumu, var tikt svītrots no saraksta, ja viņa vai viņas valodas zināšanas neatbilst 3.līmeņa prasībām. Saskaņā ar advokātes teikto, praksē šī norma ir gandrīz neierobežoti interpretējama un paver durvis pilnīgi patvaļīgiem lēmumiem.

5.5. Tad advokāte pievēršas Dalībvalsts argumentam, ka deputātu kandidātu valodas zināšanas tiek pārbaudītas tad, ja ir saņemtas sūdzības. Ja sūdzības nav saņemtas, Valsts valodas centram būtu jāsniedz viedoklis par katru kandidātu, apliecinot katra kandidāta valodas prasmes apliecības autentiskumu. Advokāte uzskata, ka ne ar ko nepamatoti apgalvojumi, ka par kandidātu ir saņemtas sūdzības, un vēlākās pārbaudes, ko veica viens eksaminators, Valsts valodas inspekcijas vecākais inspektors, rezultāti nevar tikt uzskatīti par objektīviem kritērijiem. Pilnvaras, kas tiek dotas vecākajam inspektoram, nav samērojamas ar to radītajām sekām, tas ir, kandidāta diskvalifikāciju. Šāda pieeja valsts valodas zināšanu pārbaudei dod iespēju nepieciešamības gadījumā diskvalificēt visus minoritātes kandidātus.

5.6. Advokāte turpina ar to, ka apraksta apstākļus, kādos notika pārbaude. Autore bija darbā, kur viņas pasniegtā vācu valodas stunda tika pārtraukta un viņai tika pieprasīts izpildīt rakstisku uzdevumu latviešu valodā. Pārbaudi veica viens inspektors divu liecinieku, kas bija tās pašas skolas skolotāji, klātbūtnē. Ņemot vērā apstākļus, apgalvo advokāte, pareizrakstības un citas kļūdas, ko izmantoja, lai pierādītu autores sliktās latviešu valodas zināšanas, nevarētu tikt ņemtas vērā.

5.7. Treškārt, atsaucoties uz Dalībvalsts apgalvojumu, ka dalībai valsts pārvaldē ir nepieciešamas augsta līmeņa valsts valodas zināšanas un ka šāds noteikums ir saprātīgs un pamatots ar noteikumos par

valsts valodas prasmes pārbaudi paredzētajiem objektīviem kritērijiem, advokāte apstrīd, ka šāds priekšnoteikums kandidēšanai pašvaldību vēlēšanās būtu saprātīgs. Nekādu citu priekšnoteikumu kandidātiem, piemēram, izglītības līmenis vai profesionālās zināšanas, nav. Saskaņā ar advokātes viedokli, fakts, ka vienīgais priekšnoteikums attiecas uz valsts valodas zināšanām, nozīmē, ka tiesības vēlēties un tikt ievēlētam nav nodrošinātas visām personām neatkarīgi no viņu valodas statusa. Advokāte apgalvo, ka aptuveni 40% Latvijas iedzīvotājiem latviešu valoda nav dzimtā valoda.

5.8. Kā uzskata advokāte, šis priekšnoteikums par augsta līmeņa valsts valodas zināšanām daļēji pašvaldību vēlēšanās nav balstīts uz objektīviem kritērijiem. Taču tas nenozīmē, ka autore uzskata, ka noteikumos par valsts valodas zināšanu apliecināšanu paredzētie kritēriji nav objektīvi. Vienkārši pēdējie kritēriji nav piemēroti noteikumā (likuma 22.panta 8.papagrāfs), ka kandidāts var tikt svītrots no saraksta, ja viņa/viņas zināšanas neatbilst prasītajām augstākā (3) līmeņa latviešu valodas zināšanām un ka tas jāapliecina ar Valsts valodas centra atzinumu. Advokāte paziņo, ka saskaņā ar noteikumiem par valsts valodas zināšanu pārbaudi, valodas prasmi apliecina īpaša Sertifikācijas Padome, kas sastāv no vismaz pieciem valodas speciālistiem. Noteikumi detalizēti apraksta pārbaudes un sertifikācijas procedūru, tādējādi nodrošinot tās objektivitāti un ticamību. 1.līmeņa, 2.līmeņa un 3.līmeņa sertifikāti ir derīgi neierobežotu laika posmu. Saskaņā ar likuma 17.pantu, kandidātiem, kuri nav ieguvuši vidusskolas diplomu latviešu mācībvalodas skolā, Vēlēšanu komisijai ir jāiesniedz viņu 3.līmeņa sertifikātu kopijas. Autore šādu kopiju bija iesniegusi Rīgas Vēlēšanu komisijai. Advokāte apgalvo, ka Valsts valodas centra viedoklis, ko izsniedza, pamatojoties uz viena Valsts valodas inspekcijas inspektora veiktu *ad hoc* pārbaudi pēc tam, kad ir kā Izglītības ministrijā bija saņemtas sūdzības, neatbilda noteikumam par valsts valodas zināšanu pārbaudi prasībām. Vēl vairāk, Dalībvalsts atzīst, ka Valsts valodas centra viedoklis attiecas vienīgi uz tiesībām kandidēt un nekādā veidā nenozīmē, ka sertifikāts tiek automātiski atzīts par nederīgu vai ka to var izmantot par pamatu, lai pārbaudītu sertifikāta atbilstību, ja vien to nevēlas persona, kurai ir izsniegts šis sertifikāts.

5.9. Visbeidzot, ceturkārt, advokāte pievēršas Dalībvalsts apgalvojumam, ka visas nacionālās tiesību aizsardzības iespējas nav tikušas pilnībā izmantotas. Advokāte atgādina, ka 1997.gada 25.februārā tiesas spriedums, kas apstiprināja Rīgas Vēlēšanu komisijas 1997.gada 11.februāra lēmumu, bija galīgs un stājās spēkā nekavējoties. Īpašā procedūra šādu lēmumu pārsūdzēšana ir tieši tā procedūra, kuru autore izmantoja.

5.10. Advokāte turpinājumā norāda, ka tiesību aizsardzības iespējām jābūt ne tikai adekvātām un pietiekamām, bet tām arī jāļauj praksē panākt to, ka attiecīgā situācija tiek atjaunota. Iespēja, ko ir izmantojusi autore – īpašā procedūra Vēlēšanu komisijas lēmumu pārsūdzēšanai – bija vienīgā iespēja, kas būtu ļāvusi sasniegt sūdzības mērķi, tas ir, atjaunojot autori deputātu kandidātu sarakstā, ļautu autorei kandidēt Rīgas pilsētas domes vēlēšanās 1997.gadā.

5.11. Advokāte apgalvo, ka Dalībvalsts nonāk pretrunā pati ar sevi, kad paziņo, no vienas puses, ka tā nevar piekrist, ka visas nacionālās iespējas ir tikušas izmantotas, jo neviena no tās minētajām divām iespējām pārbaudīt autores apliecības atbilstību nav izmantota, un, no otras puses, ka saskaņā ar sūdzību, autore apstrīd viņas svītrošanu no deputātu kandidātu saraksta, nevis Valsts valodas centra secinājumu par to, ka viņas latviešu valodas zināšanas neatbilst nepieciešamajam 3.līmenim. Jebkurā gadījumā, katrai no Dalībvalsts minētajām iespējām pārbaudīt autores apliecības atbilstību būtu nepieciešami vismaz vairāki mēneši, un tas neļautu autorei kandidēt 1997.gada vēlēšanās. Šajā sakarībā advokāte atgādina, ka lēmums izslēgt autori tika pieņemts 26 dienas pirms vēlēšanām. Laika ierobežojumi nepieļāva nekādi rīcību no autores puses ar mērķi izmantot kādu no citām juridiskām iespējām.

Komitejas apsvērumi par sūdzības pieņemamību

6.1. Pirms izskatīt kādu no sūdzībā minētajām prasībām, Cilvēktiesību komitejai, kā to prasa tās procedūras noteikumu 87.punkts, ir jāizlemj, vai šī sūdzība ir pieņemama saskaņā ar Starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta Papildprotokolu.

6.2. Komiteja atzīmē, ka Dalībvalsts apstrīd sūdzības pieņemamību, pamatojoties uz to, ka nav izmantotas visas nacionālās tiesību aizsardzības iespējas, jo autore apstrīdēja nevis Valsts valodas centra secinājumu par to, ka viņas valodas zināšanas neatbilst nepieciešamajam standartam, bet gan apstrīdēja Vēlēšanu komisijas lēmumu svītrot viņu no saraksta. Komiteja nevar piekrist dalībvalsts

argumentam, ka tas parāda, ka autore nav izmantojusi visas pieejamās iespējas, tādēļ ka tajā laikā autorei bija derīgs, likumīgi izdots sertifikāts, kas apliecināja viņas oficiālās valodas zināšanas atbilstoši nepieciešamajam līmenim, un to pati Dalībvalsts neapstrīd.

6.3. Komiteja tāpat atzīmē advokātes argumentu, ka Dalībvalsts uzskaitītās iespējas nav efektīvas iespējas un ka Dalībvalsts nav pierādījusi, ka tās ir efektīvas vai vispār apstrīdējusi advokātes argumentus. Komiteja ņem vērā arī advokātes komentāru, ka, izmantojot Dalībvalsts minētajās iespējas, ir nepieciešami vairāki mēneši, lai nonāktu pie secinājumiem, un šo iespēju pilnīga izmantošana nozīmētu, ka autore nebūtu varējusi piedalīties vēlēšanās. Komiteja atzīmē, ka advokātes nostāja tika darīta zināma Dalībvalstij, bet tā nav atbildējusi. Šajos apstākļos Komiteja uzskata, ka sūdzības pieņemšanai nav nekādu šķēršļu, un nolemj pāriet pie lietas izskatīšanas pēc būtības saskaņā ar Papildprotokola 5.panta 2.paragrāfu.

6.4. Tādēļ Komiteja paziņo, ka sūdzība ir pieņemama un nolemj turpināt lietas izskatīšanu pēc būtības, saskaņā ar Papildprotokola 5.panta 2.paragrāfu.

Izskatīšana pēc būtības

7.1. Cilvēktiesību komiteja ir izskatījusi šo iesniegumu, ievērojot pušu sniegto rakstisko informāciju, saskaņā ar Papildprotokola 5.panta 1.paragrāfu.

7.2. Jautājums, kas Komitejai ir jāizskata, ir tas, vai sūdzības autore 2.pantā un 25.pantā paredzētās tiesības ir tikušas pārkāptas, neļaujot viņai būt par kandidātu 1997.gada marta pašvaldību vēlēšanās.

7.3. Saskaņā ar Dalībvalsts nostāju, dalībai valsts pārvaldē ir nepieciešamas augsta līmeņa valsts valodas zināšanas un tādēļ valodas zināšanu prasība personām, kas vēlas kļūt par deputātu kandidātiem, ir pamatota un objektīva. Komiteja atzīmē, ka 25.pants garantē katram pilsonim tiesības un iespēju tikt ievēlētam vispārējās periodiskās vēlēšanās bez jebkādam 2.pantā minētajām atšķirībām, ieskaitot valodu.

7.4. Komiteja atzīmē, ka šajā lietā viena inspektora lēmums, kas tika pieņemts dažas dienas pirms vēlēšanām un kas bija pretējs dažus gadus iepriekš latviešu valodas speciālistu padomes uz nenoteiktu laiku izsniegtajam valodas zināšanu sertifikātam, Vēlēšanu komisijai bija pietiekams, lai svītrotu autori no kandidātu saraksta pašvaldību vēlēšanām. Komiteja atzīmē, ka Dalībvalsts neapstrīd sertifikāta derīgumu, tā kā tas attiecas tikai uz sūdzības autorei profesionālo stāvokli, bet argumentē, pamatojoties uz inspektora veiktās pārbaudes rezultātiem attiecībā uz sūdzības autorei tiesībām būt par deputātu kandidātu. Komiteja tāpat atzīmē, ka Dalībvalsts nav apstrīdējusi padomnieka argumentu par to, ka Latvijas likumi neparedz nekādas īpašas valodas zināšanu pakāpes, lai kļūtu par deputātu kandidātu, bet gan piemēro prasības un sertifikātus, ko izmanto citiem gadījumiem. Pārbaudes rezultātā sūdzības autorei tika liegts īstenot viņas tiesības piedalīties sabiedrības dzīvē saskaņā ar Pakta 25.pantu. Komiteja atzīmē, ka pirmā pārbaude 1993.gadā notika saskaņā ar formālajām prasībām un to veica pieci eksperti, kamēr pārbaude 1997.gadā notika *ad hoc* stilā un to veica viena persona. Sūdzības autorei kandidatūras anulēšana pārbaudes, kura nebija balstīta uz objektīviem kritērijiem un attiecībā uz kuru Dalībvalsts nav pierādījusi, ka tā notika saskaņā ar noteikto procedūru, rezultātā nav savienojama ar Dalībvalsts pienākumiem, kas izriet no Pakta 25.panta.

7.5. Komiteja secina, ka Ignatānes kundzei ir nodarīts kaitējums tādējādi, ka viņai tika liegts kandidēt 1997.gada pašvaldību vēlēšanās Rīgas pilsētā, jo viņa tika svītrotā no deputātu kandidātu saraksta nepietiekamu oficiālās valodas zināšanu dēļ. Komiteja uzskata, ka sūdzības autore ir Pakta 25.panta savienojumā ar Pakta 2.pantu pārkāpuma upuris.

8. Saskaņā ar Pakta 2.panta 3 (a) paragrāfu, Dalībvalstij ir pienākums nodrošināt Ignatānes kundzei adekvātu kompensāciju. Tai tāpat ir pienākums veikt nepieciešamos pasākumus, lai nepieļautu līdzīgus pārkāpumus nākotnē.

9. Ievērojot to, ka, kļūstot par Papildprotokola dalībnieci, Dalībvalsts ir atzinusi Komitejas kompetenci noteikt, vai ir noticis Pakta pārkāpums, un, saskaņā ar Pakta 2.pantu, Dalībvalsts ir apņēmusies nodrošināt visām personām tās teritorijā vai tās jurisdikcijā Pakta paredzētās tiesības, kā arī nodrošināt

adekvātu kompensāciju gadījumā, ja ir konstatēts pārkāpums, Komiteja 90 dienu laikā vēlas saņemt no Dalībvalsts informāciju par veiktajiem pasākumiem, lai īstenotu šo Komitejas Viedokli. Papildus tam, Komiteja lūdz Dalībvalsti publicēt Komitejas Viedokli.

[Pieņemts angļu, franču un spāņu valodās, ar tekstu franču valodā kā oriģinālo. Vēlāk tiks izdots arī arābu, ķīniešu un krievu valodās Ģenerālajā Asamblejā]

****** Šādi Komitejas locekļi piedalījās šīs sūdzības izskatīšanā: Prafullachandra Natwarlal Bhagwati kungs, Christine Chanet kundze, Maurice Glele Ahanhanzo kungs, Lois Henkin kungs, Ahmed Tawfik Khalil kungs, Eckart Klein kungs, David Kretzmer kungs, Rajsoomer Lallah kungs, Rafael Rivas Posada kungs, sers Nīgel Rodley, Martin Scheinin kungs, Ivan Shearer kungs, Hipolito Solari Yrigoyen kungs, Patric Vella kungs un Maxwell Yalden kungs.